

6. Тимошенко Л. О., Лабарткава К. В. Спортивний туризм : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту : у 2 ч. Львів : ЛДУФК, 2012. Ч. 1. 150 с. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3943/1/%D0%A1%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%20%20%D1%87.1.pdf> (дата звернення: 05.11.2024).

С. О. Драган, І. С. Зігунова, В. М. Зігунов
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

ОРГАНІЗАЦІЯ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ НА ВОДІ У ПРИФРОНТОВОМУ РЕГІОНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Дослідження присвячене організації активного відпочинку на воді в прифронтових регіонах, зокрема на прикладі Центру Активного Відпочинку «Відчайдухи» (SUP Sumy Tour) у Сумській області. У зв'язку з початком повномасштабної війни, регіон зіштовхнувся з численними обмеженнями, що вимагали переформатування діяльності місцевого бізнесу.

Дослідження аналізує різноманітні заходи, організовані ЦАВ «Відчайдухи», включаючи погодинні прогулянки з інструктором та масштабні фестивалі, які стали популярними серед місцевих жителів та туристів. Такі заходи не лише забезпечують активний відпочинок, але й сприяють економічному відродженню регіону та підвищенню морального духу населення.

Ключові слова: активний відпочинок, туризм, відпочинок на воді, туристичний бізнес, психологічні аспекти

The study is devoted to the organization of active recreation on water in front-line regions, in particular, on the example of the Center for Active Recreation «Vidchaidukhi» (SUP Sumy Tour) in Sumy region. In connection with the beginning of a full-scale war, the region faced numerous restrictions that required the reformatting of local business activities.

The study analyzes various events organized by the Center for Active Recreation «Vidchaidukhi», including hour-long walks with an instructor and large-scale festivals that have become popular among local residents and tourists. Such events not only provide active recreation, but also contribute to the economic revival of the region and increase the morale of the population.

Keywords: Active rest, tourism, rest on the water, tourist business, psychological aspects

Організація активного відпочинку на воді в прифронтових регіонах є важливою складовою розвитку туризму і зміцнення соціально-економічного стану регіону. У цих умовах організація таких заходів зіштовхується з багатьма викликами, які включають питання безпеки, інфраструктурні обмеження та психологічні аспекти місцевого населення. Незважаючи на ці труднощі, активний

відпочинок на воді має великий потенціал для розвитку, адже він сприяє залученню туристів, створенню нових робочих місць та сприяє покращенню іміджу регіону. Метою даного дослідження є аналіз проблем і перспектив на прикладі ЦАВ «Відчайдухи» (SUP Sumy Tour) в прифронтових регіонах, а також розробка рекомендацій щодо покращення умов для розвитку цього напрямку.

Варто нагадати, що з початком повномасштабної війни на території України, Сумська область зазнала певних обмежень: введено 20-кілометрову зону [3], заборонено відвідування лісів (що призвело до неможливості проведення багатоденних сплавів) та закрито доступ до річок Сейм, Ворскла, Десна та інших.

Це спонукало місцевий бізнес до переформатування, що призвело до створення стаціонарних точок прокату з погодинною орендою. Починаючи з 2022 року, з моменту початку повномасштабної війни, діяльність Центру Активного Відпочинку «Відчайдухи» зазнала змін. Раніше основним напрямком їхньої роботи було проведення та організація корпоративних заходів з активного відпочинку та оренда спортивного спорядження (каяки, байдарки та SUP дошки). Наразі протягом останніх трьох літніх сезонів основний акцент зроблено на роботу стаціонарного прокату. На даний момент у місті Суми діє чотири стаціонарні точки прокату на воді: одна локація це безпосередньо ЦАВ «Відчайдухи» (Баранівка) та три інші у місті (оз. Чеха, вул. Заливна та міський парк ім. І. М. Кожедуба), більш відомі під назвою SUP Sumy Tour [4].

Відкриття стаціонарних точок прокату надало можливість проведення водних заходів у місті Суми: від погодинних прогулянок з інструктором до масштабних та захопливих подій. Організація кожного тижня проводила різноманітні погодинні івенти у супроводі інструктора. Інформація взята зі сторінки в Інстаграм:

- **«Ранковий релакс»** (з 05:30 до 07:30) який є альтернативою прогулянкам на світанку, адже комендантська година тривала до 4 години ранку;

- **«SUP або каяк кава»** (з 07:00 до 09:00) прогулянки для тих, хто не любить рано вставати. Назва прогулянки залежала від типу сплав засобу, на якому було заплановано вийти на воду. Тому, наприклад у суботу могла бути прогулянка «SUP кава» бо основним засобом переміщення є SUP дошка, а у п'ятницю – «Каяк кава» з тієї ж причини.

- **«Зустріч заходу сонця»** (з 18:30 до 20:30). У першій половині літа вечірнє сонце зустрічали на Блакитних озерах, а у другій – на озері Чеха, де, як виявилось, види не менш красиві.

- **«Дитяча SUP школа»** відбувалася два рази на тиждень. На заняття могли прийти всі охочі діти віком від 7-ми до 16-ти років. Інструктор навчав дітей як правильно ставати на SUP, як правильно

гребти веслом, влаштував різноманітні цікаві заняття. Наразі відомо, що SUP Sumy Tour відновили заняття у басейні, тому велика вірогідність, що дитяча SUP школа також відновить свої заняття.

- **«Кольоровий пікнік»** проводився лише декілька разів, але мав чималий успіх. Захід був тематичним, тому гості мали прийти у одязі певного кольору. Разом з тим, їжа, яку вони могли взяти із собою або напої, також мали бути відповідати заявленому кольору.

Проте більш впізнаваними SUP Sumy Tour стали завдяки масштабним заходам у форматі фестивалю:

- **Прогулянка на SUP дошках до дня міста Суми** (2 вересня 2022 року). Це був справжній патріотичний захід: усі учасники у вишиванках, тримають над головами синьо-жовтий стяг. По поверненню до основної локації заходу, на учасників чекав концерт у живому виконанні від Клубу авторської пісні «Булат», а на завершення – Fire Show.

- **ECO Water Fest** – толока на воді, яка організовується вже другий рік поспіль у травні-місяці. Усі небайдужі долучаються до акції та допомагають очистити береги річки Псел.

- **День Вишиванки** (20 травня 2023 року). Дещо схожий за ідеєю до попереднього Дня міста, але не менш щирий на емоції захід. Більше двадцяти учасників, жива пісня та вогняна програма.

- **Івана Купала** – не менш красивий та насичений програмою захід, який SUP Sumy Tour організовує з 2022 року. Усі учасники вбрані в тематичне вбрання, дівчата плетуть та запускають віночки, танцюють та стрибають через вогнище, беруть участь у тематичних конкурсах.

- **День міста Суми. Книга рекордів України** (3 вересня 2023 рік) [1]. 3 вересня команда SUP Sumy Tour встановила рекорд на підняття найбільшого українського прапора на воді. Довжина прапора склала 156 м, а ширина – 95,3 см.

За словами автора рекорду Вячеслава Олейніченка, участь у заході взяло 29 людей на SUP дошках, ще близько 15 осіб були на каяках, катамаранах та спортивних каяках.

Кожен учасник заходу отримав свій прапор та сертифікат учасника на згадку. Інші шматочки прапора-рекордсмена було надіслано до інших обласних військових адміністрацій України.

- **День міста Суми. Благодійна костюмована SUP прогулянка** (8 вересня 2024 року). Учасники благодійного заходу були вбрані в яскраві карнавальні костюми. Родзинкою вечора став виступ музикантів «Троє на понтоні», зігравши всесвітньо відомі композиції посеред річки [2].

Зібрані кошти – 8 228 грн, було передано найбільш важливий збір для 117 бригади від ЦУКР.

На вічне питання усіх небайдужих до схожих заходів «Чи на часі це все?», дуже доречно відповів один із учасників дійства: «Якщо ми зараз заб'ємося в наші ліжка, будемо плакати та сумувати – то це буде безглуздо. Поки ми зараз підіймаємо настрій народу, поки ми живемо – поки є надія».

Отже, організація активного відпочинку на воді в прифронтових регіонах, таких як Сумська область, стикається з численними викликами, проте демонструє великий потенціал для розвитку. Під час повномасштабної війни місцевий бізнес, зокрема ЦАВ «Відчайдухи» (SUP Sumy Tour), успішно адаптувався до нових умов, відкривши стаціонарні точки прокату та організовуючи різноманітні заходи на воді.

Такі ініціативи не лише забезпечують місцевих жителів та гостей регіону можливістю активного відпочинку, але й сприяють економічному відродженню та зміцненню соціальної згуртованості. Проведені заходи, від погодинних прогулянок до масштабних фестивалів, демонструють попит на активний відпочинок та доводять його важливість для підтримки морального духу населення.

І хоча виклики, пов'язані з безпекою та інфраструктурними обмеженнями, залишаються актуальними, успішний досвід проведення таких заходів відкриває нові перспективи для розвитку туризму в прифронтових регіонах. Важливо продовжувати роботу в цьому напрямку, розвивати інфраструктуру та залучати інвесторів, щоб забезпечити стійкий розвиток та підвищення якості життя місцевих жителів.

Разом з тим, такі ініціативи служать прикладом того, як навіть у найважчих умовах можна знайти можливості для розвитку та підтримки населення, даруючи надію та радість у непрості часи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Драган С. О., Зігунов В. М. Особливості функціонування туристичного бізнесу в сфері водного туризму у прифронтовому регіоні. *Індустрія туризму та гостинності: досвід, проблеми, перспективи: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Суми, 17 – 18 квітня 2024 року). Суми: ФОП Цьома С. П., 2024. С. 22 – 23.
2. Драган С. О., Зігунов В. М. Позиціонування території Сумської громади засобами подієвого активного відпочинку на воді. *Стан і перспективи сучасного туризму: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених* (м. Суми, 24 – 25 листопада 2022 р.). Суми: ФОП Цьома С. П., 2022. С. 107 – 110.
3. Олейніченко В. Д., Зігунов В. М. Досвід упровадження рекреаційних заходів у діяльність туристського підприємства. *Індустрія туризму та гостинності: досвід, проблеми, перспективи: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Суми, 18 – 19 травня 2023 р.). Суми: ФОП Цьома С. П., 2023. С. 163 – 166.
4. Олейніченко В. Д., Зігунов В. М. Стратегічні засади розвитку малого бізнесу на ринку активного відпочинку Сумської області. *Стан і перспективи сучасного*

туризму: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 24 – 25 листопада 2022 року). Суми: ФОП Цьома С. П., 2022. С. 93 – 97.

5. У Сумах встановили рекорд України на підняття найбільшого українського прапора на воді. URL: <https://suspilne.media/sumy/565605-u-sumah-vstanovili-rekord-ukraini-na-pidnatta-najbilsogo-ukrainskogo-prapora-na-vodi/> (дата звернення: 07.11.2024).
6. У Сумах провели благодійну прогулянку на SUP дошках та збирали кошти для ЗСУю URL: <https://suspilne.media/sumy/832437-u-sumah-proveli-blagodijnu-progulanku-na-sap-doskah-ta-zbirali-kosti-dla-zsu/#:~:text=8%20вересня%20у%20Сумах%20провели,костюма%20або%20ішого%20яскравого%20одягу> (дата звернення: 07.11.2024).
7. У Сумській області введено обмеження на переміщення громадян у прикордонній зоні. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/08/13/novyna/bezpeka/sumskij-oblasti-vvedeno-obmezheniya-peremishheniya-hromadyan-prykordonnij-zoni> (дата звернення: 07.11.2024).
8. SUP Sumy Tour. URL: https://www.instagram.com/sup_sumy_tour/ (дата звернення: 07.11.2024).

А. В. Зігунов, Д. Р. Мозгова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

У роботі розглядаються основні проблеми, що перешкоджають розвитку рекреаційного туризму в Україні. Автором визначаються можливі перспективи розвитку рекреаційного туризму на українському туристичному ринку. У статті проаналізовано аспекти фінансового, матеріально-технічного та правового забезпечення ефективного функціонування та розвитку рекреаційного туризму на українському туристичному ринку. В результаті дослідження виявлено, що рекреаційний туризм – туризм з метою відпочинку, оздоровлення та лікування, відновлення психічних, фізичних та емоційних сил людини. Визначено, що в Україні є всі необхідні умови для розвитку рекреаційного туризму, на які впливають як позитивні, так і негативні фактори, зумовлені політичною, законодавчо-правовою та соціально-економічною ситуацією в країні та світі.

Ключові слова: туризм, рекреація, рекреаційний туризм, відпочинок, туристичний ринок.

The paper examines the main problems that hinder the development of recreational tourism in Ukraine. The author identifies possible prospects for the development of recreational tourism in the Ukrainian tourism market. The article analyzes the aspects of financial, logistical and legal support for the effective functioning and development of recreational tourism in the Ukrainian tourism market. The study has revealed that recreational tourism is tourism for the purpose of recreation, health improvement and treatment, restoration of mental, physical and emotional strength of a person. It has been determined that Ukraine has all the necessary conditions for the development of recreational tourism, which are influenced by both positive and negative